

2) іменна група в акузативі та інфінітив окремо доповнюють головне дієслово, незважаючи на залежність від дієслова (дієслова відчуттів):

(9) *I heard him lock the door;*

3) іменна група в акузативі та інфінітив разом формують комплемент головного дієслова (дієслова мовлення та мислення). Напр.:

(10) *We consider him to be the best player.*

Наведені вище дієслова належать до різних груп, проте виступають складниками одного й того самого лексичного поля.

Синтаксичне підґрунтя для виокремлення *a.c.i.* конструкцій знаходимо в працях О. Єсперсена. Однак критерій поділу дієслів, після яких можливе вживання *a.c.i.* конструкцій, не завжди зрозумілий, адже деякі дієслова належать до більш ніж однієї лексико-синтаксичної групи.

Отже, предикацію визначають як віднесення певного змісту, певного предмета думки до дійсності. Під структурою вторинної предикації ми розуміємо синтаксичну одиницю, що є проміжною ланкою між фразою та підрядним реченням. Критерій визначення VOSI-конструкцій у сучасній лінгвістиці окреслений нечітко. Як і Ф. Віссер, ми визначаємо VOSI-конструкції як такі, що позначають усі інфінітивні комплементарні конструкції з іменною групою в препозиції.

Література:

1. Арутюнова Н. Д. Пропозиция. Лингвистический энциклопедический словарь / Н. Д. Арутюнова. – М.: Юрайт, 1990. – 401 с.
2. Гузеева К. А. Инфинитив / К. А. Гузеева, С. И. Костыгина // Грамматика английского языка. – С-Пб: Союз, 2000. – 219 с.
3. Долгополова Л. А. Инфинитив в истории немецкой лексики (IX–XX ст.): монография / Л. А. Долгополова. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2010. – 207 с.
4. Золотова Г. А. Коммуникативная грамматика русского языка / Г. А. Золотова, М. Ю. Сидорова – М.: Наука, 1998. – 440 с.
5. Ивина А. А. Логический словарь ДЕФОРТ / А. А. Ивина, В. Н. Переверзева, В. В. Петрова. – М.: Вече, 1994. – 370 с.
6. Карамішева І. Д. Структурні та функціональні особливості вторинної предикації в сучасній англійській мові (досвід формально-граматичного моделювання): дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови» / Карамішева Ірина Дамірівна. – Київ, 2005. – 320 с.
7. Кобрина Н. А. Грамматика английского языка. Синтаксис: учеб. пособ. / Н. А. Кобрина, Е. А. Корнеева, М. И. Оссовская. – М.: Просвещение, 1986. – 158 с.
8. Раєвська М. Н. Present-day English Syntax / М. Н. Раєвська // Синтаксис сучасної англійської мови: підруч. – К.: Вища школа, 1970. – 179 с.
9. Смирницкий А. И. Синтаксис английского языка / А. И. Смирницкий. – М.: Лит. на ин. яз. 1957 – 365 с.
10. Снісаренко І. Є. Інфінітивна конструкція з прийменником *for* у середньоанглійській мові: семантика та функціонування: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.15 / Снісаренко Ірина Євгенівна // КНЛУ. – К., 2001. – 190 с.
11. Bailey D. The Problem of the Alternation of to V/V-ing after «aspectual verbs» / D. Bailey // In J. Chuquet and D. Roulland (eds.), Subordination, Subordinations. – Rennes: Presses Universitaires de Rennes II. – 1992. – P. 185–197.
12. Bock H. Studien zum präpositionen Infinitiv und Akkusativ mit dem to-Infinitiv / H. Bock. – Anglia 55, 1931. – P. 114–249.
13. Fischer O. The Origin and Spread of the Accusative and Infinitive Construction in English / O. Fischer // Folia Linguistica Historica. – 1989. – Vol. VIII, № 1–2. – P. 143–217.
14. Greenbaum S. A Student's Grammar of the English Language / S. Greenbaum, R. Quirk. – L.: Harlow: Longman, 1991. – 490 p.
15. Poutsma H. A Grammar of Late Modern English / H. Poutsma // Part II: The Sentence Section 1: The Elements of the Sentence. – Groningen: Nordhoff, 1914. – 812 p.
16. Roberts P. Understanding English / P. Roberts. – N. Y., Evanston and L.: Harper and Row Publ., 1958. – 508 p.
17. Swan M. Practical English Usage. / M. Swan – Oxford: Oxford Un-ty Press, 1996. – 645 p.
18. Warner A. R. Complementation in Middle English and the Methodology of Historical Syntax / A. R. Warner // A Study of the Wyclifite Sermons. – London: Croom Helm., 1982.

УДК 811.111:81'367

О. І. Кхеліл,

Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир

ДОСЛІДЖЕННЯ УМОВНИХ РЕЧЕНЬ У СУЧАСНИХ ГРАМАТИЧНИХ СТУДІЯХ

У статті проаналізовано сучасну методологію дослідження умовного речення. Виокремлено формально-граматичний та функціонально-семантичний підходи до аналізу цих синтаксичних одиниць. Встановлено, що при дослідженні умовного речення необхідно враховувати гносеологічний, темпоральний, гіпотетичний, модальний та інструктивний аспекти.

Ключові слова: фактичне умовне речення, каунтерфактичне умовне речення, гносеологічний, темпоральний, гіпотетичний аспекти.

THE ANALYSIS OF CONDITIONAL SENTENCES IN MODERN GRAMMAR SCHOOLS

The article analyses the main approaches to the study of conditionals. It determines two main approaches, i.e. formal and semantic, which complement each other. The conditional sentence is determined as a bipredicative unit of indirect modality, united with the help of a subordinate conjunction, which states that the condition of the main clause action is hypothetical. The basic criterion, which is the foundation of these approaches, is the type of semantic relations between the main and embedded clauses. The additional criteria are tense forms of the verbs in the main parts of the conditional construction, hypothetical level, epistemic, modal, temporal aspects. The informational aspect concerns three types of information presented in the conditional sentence (true, untrue, agnostic), the hypothetical level can vary depending on the tense forms and the usage of modals in the construction. In some cases the conditional sentences can present the isomorphism of conditional and temporal characteristics. From the semantic point of view the instructive character of conditionals also should be taken into consideration.

Key words: real conditionals, counterfactual conditionals, epistemic, temporal and hypothetical aspects.

ИССЛЕДОВАНИЯ УСЛОВНЫХ ПРЕДЛОЖЕНИЙ В СОВРЕМЕННЫХ ГРАММАТИЧЕСКИХ СТУДИЯХ

В статье проанализирована современная методология изучения условного предложения. Выделено формально-грамматический и функционально-семантический подходы к анализу этих синтаксических единиц. Установлено, что при исследовании условного предложения необходимо учитывать гносеологический, темпоральный, гипотетический, модальный и инструктивный аспекты.

Ключевые слова: фактическое условное предложение, каунтерфактическое условное предложение, гносеологический, темпоральный, гипотетический аспекты.

Умовні речення, як об'єкт лінгвістичної розвідки, неодноразово привертали увагу зарубіжних і вітчизняних лінгвістів [1; 3; 4; 6; 11; 12; 13; 14]. В сучасному мовознавстві накопичений певний досвід дослідження висловлень, які виражають умовні відношення, однак, на сьогодні, відсутня однастижна точка зору про те, як назвати відрізок мовлення, в якому експлікується умова [2]. У зарубіжних синтаксичних студіях умовне речення (*conditional sentence*) визначається як структура, що складається з головного і підрядного речень, які об'єднані сполучником *if* або іншим синонімічним сполучником [11; 14]. У російському мовознавстві на позначення засобу мовного втілення категорії умови використовують термін *умовна конструкція*, маючи на увазі біпредикативне (біпропозитивне) семантичне утворення, що називає два положення справ, одне з яких безпосередньо залежить від іншого [1; 3; 6]. При цьому термін *умовна конструкція* є набагато ширшим за термін *умовне речення*, оскільки перший включає в себе різні рівні утворення на позначення умови: синдетичні та асиндетичні (інверсовані) складнопідрядні речення, речення ускладнені конструкціями з неособовими формами дієслова, прийменниково-субстантивні конструкції тощо. У рамках такого підходу умовне речення постає як одна із конструкцій на позначення відношень умови.

Метою статті є аналіз сучасних підходів до вивчення умовних речень. **Об'єктом** дослідження є умовне речення (УР), **предмет** дослідження складають трактування відмітних характеристик умовного речення в сучасних граматичних парадигмах.

Визначальними напрями дослідження умовних речень другої половини ХХ століття у вітчизняному мовознавстві є формально-граматичний і функціонально-семантичний. Наукові розвідки представників формально-граматичного підходу засновуються на розумінні того, що умовне речення належить до двочленних складно-підрядних речень, при цьому головна увага при дослідженні приділяється лише формальним ознакам об'єднання їх частин. Так, О. М. Пешковський розглядає умовні речення лише як ілюстрації вживання певних сполучників, досліджуючи етимологію та відтінки значень останніх [5, с. 487-489].

Подальші розвідки лінгвістів призвели до об'єднання семантичного і формального підходів до аналізу засобів вираження категорії способу в цілому і дослідженні умовних речень зокрема. Автори фундаментальної граматики англійської мови більш детально займаються виокремленням типів значень умовного способу (див. рис. 1). Умовні речення із значенням прямої умови вказують на те, що ситуація, зображена в головному реченні, безпосередньо залежить від виконання умови підрядного речення. У випадках з непрямою умовою, підрядне речення та умова, вказана в ньому, не пов'язана з ситуацією, відображеною в головній частині. У реченні з відкритою умовою інформація у головному реченні може відповідати дійсності, але й може бути неістинною. Гіпотетична умова виражає інформацію про те, що умова не є, не була або не буде виконана [7, р. 247]. Такий поділ суголосний точці зору, висловленій авторами «Русской грамматики – 80» і «Русской грамматики – 90», згідно з якою специфіка умовного зв'язку полягає в тому, що умовність завжди передбачає гіпотетичність. Умовні відношення є або реальними, або гіпотетичними (з двома варіантами: потенційним й ірреальним). При потенційній умові мовець допускає можливість існування певного положення справ, при ірреальній умові він або виключає таку можливість, або припускає її неможливість) [4].

Рис. 1. Типи умовного значення за Р. Квірксом та ін.

Новітні студії у царині синтаксису пропонують вивчати умовні клаузи із урахуванням граматичного і семантичного критеріїв. У цьому відношенні інтерес викликає дослідження Ніколаса Решера, в якому було детально розроблено аспекти, які повинні бути врахованими при дослідженні умовних клауз [15, р. 15-30]:

1. **гносеологічний аспект**. Аналіз умовних клауз із когнітивної точки зору слід здійснювати із урахуванням трьох видів інформації, яка експліцитно або імпліцитно представлена в антецеденті:

– достовірна інформація. Важливою складовою аналізу умовних клауз першого типу є їх розгляд з граматичної та семантичної точок зору. Якщо брати до уваги граматичну складову, для таких речень характерним є використання форм теперішнього часу і в головному, і в підрядному реченнях. Із семантичної точки зору, інформація, закладена в умовному реченні, має значення безсумнівності й впевненості у виконанні описаної дії, тому такі речення називають **фактичними** ('Since p is true, q is), напр., *If (since) he is in Paris, then he is in France*.

– недостовірна інформація. Умовні клаузи другого типу демонструють певні відмінності в інтерпретації, які полягають у неістинності та невідповідності реальності тієї інформації, яка закладена в антецеденті ('If p were true, q would be'). З точки зору академічної традиції такі умовні клаузи називають **каунтерфактичними**, напр., *If I were you, I wouldn't go there*.

– невизначена достовірність інформації. У цьому випадку інформація в антецеденті розкриває невизначений статус правдивості, або неправдивості (*'If p is true, q will be'*). Ці клаузи є **агностичними**, напр., *If I have time tomorrow, I will come to you and we will talk*.

Интерес викликає той факт, що лише останній тип є власне умовним реченням: фактичні умовні клаузи є умовними лише за формою, однак не за змістом; каунтерфактичні речення несуть значення умовності, однак, виражена умова вже не буде виконана. Агностичні ж умовні клаузи займають медіальну позицію між фактичними та каунтерфактичними, тому що мовець не є впевненим в інформації, закладеній у такій клаузі.

2. **Аспект гіпотетичності.** У дослідженні УР необхідно враховувати, що можливість виконання певної дії може значною мірою різнитися. Рівень гіпотетичності експліцитно виражається за допомогою часової форми дієслова, за рахунок використання різних сполучників і модальних слів. Порівняємо наступні речення:

- (1) *When she invites me to the dinner tomorrow, I will finally meet her*
- (2) *If she invites me to the dinner tomorrow, I will finally meet her.*
- (3) *If she invited me to the dinner tomorrow, I would finally meet her.*
- (4) *If she were to invite me to the dinner tomorrow, I would finally meet her.*

Хоча речення (1) – (4) презентують фактично гомогенне інформативне повідомлення про взаємозв'язок між запрошенням на вечерю і знайомством із суб'єктом, має сенс говорити про градацію їх гіпотетичності: факт запрошення на вечерю набуває усе більшого значення проблематичності і сумнівності з кожним наступним реченням. Отже, виокремлюють чотири рівні гіпотетичності виконання дії: 1) реальність дії; 2) реальна можливість виконання дії; 3) незначна вірогідність виконання дії; 4) неможливість виконання дії.

3. **Темпоральний аспект.** У багатьох випадках темпоральні сполучники (*when, whenever, as soon as, after etc.*) використовуються у підрядних реченнях для вираження умови. Для таких утворень характерною є ізоморфність умовного та темпорального значення. Речення (5) включає часовий аспект, однак виконання дії в антецеденті можливе за умови виконання дії у консеквенті.

- (5) *After I write the essay, I'll go for a walk.*

Якщо брати до уваги філософський аспект дослідження УР, вважаємо за доцільне більш детальний розгляд категорії **каузальності**. Розкриваючи взаємозв'язок між двома частинами умовного речення, каузальність є:

- транстемпоральною, напр., *When he dances, his daughter laughs* ;
- гіпотетично спрямованою на майбутнє, напр., *If he started dancing, his daughter would laugh*;
- каунтерфактично спрямованою на минуле, напр., *If he had danced, his daughter would have laughed*.

На нашу думку, відповідні типи каузальності імпліцитно корелюють із трьома типами умовних клауз, які визнає академічна традиція у граматиці. Для більш чіткого розуміння аспекту каузальності, слід розглядати його у зв'язку з темпоральним аспектом, адже у таких реченнях виконання дії в антецеденті темпорально передує і залежить від виконання дії у консеквенті.

4. Структурно та семантично диференційованим у дослідженні УР є **аспект модальності та адвербіальності**, урахування якого є необхідним за умови наявності в УР додаткових модальних або адвербіальних елементів, які включають: показники модальності (*normally, probably, possibly, surely, necessarily, easily*); показники темпоральності (*yesterday, tomorrow, next week, last year, henceforward, ever*); показники частотності (*often, never, usually, sometimes, always*); показники відмови і заперечення (*not, it's not the case that, unless* тощо):

5. **Адвесивно-інструктивний** (консультативний) аспект. Із семантичної точки зору умовні речення, які розкривають цей аспект, експлікують різного роду поради та інструкції.

Указані критерії лежать в основі інших сучасних зарубіжних вчень. За даними І. Свістер [9, р. 113], УР поділяються на змістові, епістемічні та УР-мовленнєві акти (параметрична складова представлена трьома варіантами розуміння висловлення: як змісту, як епістемічної цілісності і як мовленнєвого акту). Послугуючись доробком представників філософсько-лінгвістичних шкіл, які диференціювали індикативні та каунтерфактичні УР, Б. Дансігер та Е. Мьядушевська за основу своєї класифікації обирають тип «можливого світу», виникнення якого детермінується *if*-клаузою. Можливий світ відображає шляхи розгортання подій і одним із таких світів є актуальний або реальний світ, у якому речі зображені однозначно та відповідають істині. Відповідно розрізняють фактичні, теоретичні та гіпотетичні УР [10]. Аналізуючи типи УР, Р. Деклерк та С. Рід схилиються до наступної інтерпретації каунтерфактичних (гіпотетичних) УР: умова Р є каунтерфактичною, якщо вона трактується «всупереч певному факту», тобто як така, що може відповідати правді у можливому світі, який є несумісним із реальним (актуальним) світом [11, р. 13].

Параметричний чинник темпоральності став важливою складовою теорії, запропонованої Р. Ленекером. Згідно останньої, замість поділу умовних речень на «теперішні» (*present*) та «минулі» (*past*), слід говорити узагальнено про близький і віддалений контрасти в епістемічній сфері. Важливо, що цей контраст розглядається з точки зору ментальної моделі часової лінії (*timeline mental model*), тому предикація найближчої реальності, зазвичай, трактується як предикація теперішнього часу, а віддаленої реальності – як минулого [14, р. 247].

Отже, у межах формально-граматичного та функціонально-семантичного підходів панівним визначенням умовного речення є його трактування як складнопідрядного речення непрямої модальності, в якому підрядне речення, приєднуючись до головного за допомогою підрядного сполучника, вказує на умову, за якої дія, вказана у головному реченні, є гіпотетичною або бажаною. Критерій, покладений в основу досліджень в межах зазначених підходів, – тип смислових відношень між головним та підрядним реченням (консеквентом і антецедентом), додатковими критеріями при цьому слугують використання часових форм дієслова, рівень гіпотетичності висловлення, гносеологічний, модальний, темпоральний аспекти.

Література:

1. Греция Е. С. Роль подчинительных союзов в формировании модальности сложноподчиненных предложений со значением обусловленности (условные и причинные конструкции): дисс. ... канд. фил. наук : 10. 02.01 / Греция Екатерина Сергеевна. – Липецк, 2004. – 205 с.
2. Евстафиади О. В. Продолженная синтаксическая форма как средство выражения условных отношений (на материале английского языка) / О. В. Евстафиади // Альманах современной науки и образования – 2010. – № 9 (40). – С. 168–172.
3. Киселёва Н. Ю. Семантический и прагматический анализ функционирования условных конструкций в современном английском языке: дисс. ... канд. фил. наук : 10.02.19, 10.02.04 / Киселева Наталья Юрьевна. – Кемерово, 2005. – 195 с.
4. Копанева И. М. Условные высказывания, регулирующие отношения между говорящим и адресатом: на материале русского и английского языков : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец 10.02.19 «Теорія мови» / И.М.Копанева. – Воронеж, 2005. – 27 с.

5. Пешковский А.М. Русский синтаксис в научном освещении / А. М. Пешковский. – М. : Языки славянской культуры, 2001. – 544 с.
6. Bhatt R. Conditionals / R. Bhatt, R. Pancheva // The Blackwell Companion to Syntax. – Blackwell Publishing Ltd. – 2006. – Vol. I. – P. 640.
7. A Comprehensive Grammar of the English Language / Quirk R., Greenbaum S., Leech J., Svartvik J. – London, New York : Longman, 1985. – 1779 p.
8. Dancygier B. Conditionals and Prediction: Time, Knowledge and Causation in Conditional Constructions / B. Dancygier. – Cambridge – N.Y. : Cambridge University Press, 1998. – 354 p.
9. Dancygier B. Mental Spaces in Grammar: Conditional Constructions / B. Dancygier, E. Sweetser. – Cambridge : Cambridge University Press, 2005. – 278 p. – Режим доступу : https://www.academia.edu/10226495/_Barbara_Dancygier_Eve_Sweetser_Mental_Spaces_in_Grammar p. 17, p. 113.
10. Dancygier B. Semanto-pragmatic Classification of Conditionals / B. Dancyndier, E. Mioduszewska // Studia Anglica Posnaniensia. – 1984. – V. 17. – P. 121–134.
11. Declerck R. Conditionals : a Comprehensive Empirical Analysis / R. Declerck. – Berlin – N.Y. : Mouton de Gruyter, 2001. – 234 p. 19.
12. Harder P. Functional Semantics: A Theory of Meaning, Structure and Tense in English / P. Harder. – Berlin / New York : Mouton de Gruyter. – 1996. – 533 p., p. 24–33.
13. Iatridou S. Topics in Conditionals / S. Iatridou. – Режим доступу : <http://dspace.mit.edu/handle/1721.1/13521> p. 58
14. Langacker R. W. Foundations of Cognitive Grammar / R. W. Langacker. – Stanford University Press, 1991. – Vol.II: Descriptive Application. – 557 p.
15. Rescher N. Conditionals / N. Rescher. – Massachusetts Institute of Technology, 2007. – 246 p.

УДК 811.161.2'367.622.21

Ю. Є. Манохіна,

Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м. Харків

ВИОКРЕМЛЕННЯ ІМЕННИКІВ ІЗ СЕМАНТИКОЮ ЗБІРНОСТІ МЕТОДОМ ЛІНГВІСТИЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ

У статті подано аналіз результатів лінгвістичного експерименту, який підтвердив припущення автора, що носії мови виокремлюють іменники із семантикою збірності (ІСЗ) незалежно від формального вираження категорії збірності, а спираючись на їхній внутрішній логіко-понятійний зміст, що служить єдиним визначальним критерієм при відборі іменників із семантикою збірності на базі семантичного підходу.

Ключові слова: лінгвістичний експеримент, категорія збірності, іменники із семантикою збірності, семантичний підхід, респондент.

THE SELECTION OF NOUNS WITH SEMANTICS OF COLLECTIVITY BY THE METHOD OF LINGUISTIC EXPERIMENT

The results of linguistic experiment that confirmed the assumption of the author about the importance of the semantic approach to understanding the nature of collectivity are represented in the article, as well as it is mentioned that collectivity in the most typical cases is based on appropriate derivational and grammatical forms, but may not have this basis. The conclusions made after the linguistic experiment have shown that native speakers distinguish nouns with semantics of collectivity (NSC), regardless of the formal expression of the category of collectivity and relying on their internal logic-conceptual content, which is the only decisive criterion in the selection of nouns with semantics of collectivity on the basis of semantic approach, which is supported by the author.

Analysis of linguistic experiment confirmed that the speakers understand the notion of the collectivity differently, depending on their language ability, and distinguish nouns with semantics of collectivity, relying primarily on semantics; the meanings of the NSC new word formations, entered into the context or not, were identified mainly correctly, as well as the synonyms among the listed NSC non-typical word formations were tailored without mistakes; the notions of «totality» and «collectivity» in the mind of the average speaker are matched; nouns with semantics of collectivity with negative assessment are skipped in colloquial speech, because speakers believe they breach the rules of language or aesthetic canons, but are used in the literature for the increasing of the expressiveness of expression in colloquial speech.

Keywords: linguistic experiment, nouns with semantics of collectivity, semantic approach, respondent.

ВЫЧЛЕНЕНИЕ ИМЕН СУЩЕСТВИТЕЛЬНЫХ С СЕМАНТИКОЙ СОБИРАТЕЛЬНОСТИ МЕТОДОМ ЛИНГВИСТИЧЕСКОГО ЭКСПЕРИМЕНТА

В статье подается анализ результатов лингвистического эксперимента, который подтвердил предположение автора о том, что носители языка вычленяют имена существительные с семантикой собирательности независимо от формального выражения категории собирательности, а опираясь на их внутреннее логико-понятийное содержание, которое служит единственным определяющим критерием при отборе имен существительных с семантикой собирательности на базе семантического подхода.

Ключевые слова: лингвистический эксперимент, категория собирательности, имена существительные с семантикой собирательности, семантический подход.

Неоднозначне трактування категорії збірності, зокрема її вербалізації іменниками, відображено в різних підходах до її визначення: морфологічному й семантичному. У річизці морфологічного підходу (збірні іменники визначаються як такі, що означають сукупність однакових або подібних предметів, що сприймається як одне ціле, мають словотвірні маркери, не мають корелятивних числових форм, не сполучаються з власне кількісними числівниками: *жіноцтво, вороння, мишва, маковиння*) категорію збірності досліджували вчені І. К. Білодід, В. В. Виноградов, І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, О.К. Безпояско, В. О. Горпинич, А. П. Грищенко, І. Г. Матвіяс, О. П. Петровська, М. Я. Плющ, а також Ю. С. Азарх, Л. Ю. Алтицева, О. П. Мосьпан, Г. Я. Томіліна та ін.

Ми вважаємо збірність передусім семантичною категорією, тобто єдиним визначальним критерієм при відборі збірних іменників є їх внутрішній логіко-понятійний зміст, звідси уточнення терміна – іменники із семантикою збірності (ІСЗ). Збірність у найбільш характерних випадках спирається на відповідні словотвірні (афіксальні) і граматичні (сингулярні) форми, однак може і не мати такої опори. Семантичний підхід до розуміння природи збірності репрезентовано в працях К. С. Аксакова, В. О. Богородицького, Ф. І. Буслаєва, О. М. Пешковського, О. О. Шахматова, у дослідженнях І. А. Висоцької, О. М. Гвоздева, В. І. Дегтярьова, І. Р. Домрачевої, І. Е. Селевич, Н. О. Єрошкіної, О. Ф. Клементьєвої, О. О. Лешкової, О. П. Мосьпан, В. К. Сташайтене, Н. Д. Черкес та ін.